

'Durven nadenken over langere termijn'

Minister Onkelinx bereid om abortustermijn te herbekijken — BRUSSEL - Jaarlijks zouden een duizendtal vrouwen die een abortus wensen, doorverwezen worden naar het buitenland omdat ze al langer dan twaalf weken zwanger zijn. Dat stemt tot nadenken, vindt minister Onkelinx (PS).

De abortuswet is straks twintig jaar oud. Sinds 3 april 1990, toen het parlement de wet-Lallemand-Michielsens goedkeurde, kunnen vrouwen die zich in een 'noodsituatie' bevinden hun zwangerschap laten afbreken tot en met de twaalfde week — of de veertiende week na de laatste menstruatie. Die termijn heeft geen wetenschappelijke basis, ze is een compromis tussen de toenmalige voor- en tegenstanders van de wet.

Voorbij die twaalf of veertien weken is abortus alleen toegestaan als de zwangerschap een 'ernstig gevaar' inhoudt voor het leven van de moeder, of als vaststaat dat het kind geen menswaardig leven zal kunnen leiden. Vooral bij dat laatste punt is er behoorlijk wat ruimte voor interpretatie.

Met de verjaardag van de wet voor de deur organiseerde de PS donderdag een debat in het parlement. Vicepremier en minister van Volksgezondheid Laurette Onkelinx benadrukte er de deugdzzaamheid van de regeling. 99 procent van de vrouwen die een abortus ondergaan, ondervinden geen complicaties. Voor 1990 was dat wel even anders, gaf ze nog mee.

Het is ook een feit dat de wet allerminst geleid heeft tot een schrikbarende stijging van het aantal abortussen of een totale zedenverwildering, twee argumenten waarmee het anti-abortuskamp destijds schermde. Met minder dan tien abortussen per 1.000 vrouwen tussen 15 en 44 jaar oud heeft ons land, samen met Nederland en Duitsland, de laagste cijfers ter wereld.

Maar alles kan beter. Voor bepaalde vrouwen is de termijn van 12 weken misschien te kort, aldus Onkelinx. Ze noemde vrouwen die buiten de grote steden wonen en minder vlót toegang hebben tot informatie en diensten, of vrouwen die pas laat weten dat ze een kind dragen omdat ze een onregelmatige menstruatiecyclus hebben of, ondanks consciëntieus gebruik van contraceptiva, toch zwanger zijn geraakt.

Exacte cijfers zijn er niet, maar jaarlijks worden naar schatting een duizendtal vrouwen door de Belgische abortuscentra doorverwezen naar het buitenland —vooral Nederland, waar de limiet ligt op 22 weken, de wetenschappelijke grens voor levensvatbaarheid. Het aantal officiële abortussen per jaar schommelt in België al een tijdje rond de 18.000.

'We moeten durven nadenken over de termijn', aldus Onkelinx. Ze voegde er wel meteen aan toe dat we niet snel een wetsvoorstel moeten verwachten. Pro's en contra's moeten eerst goed afgewogen worden, klonk het.

Open VLD en CD&V reageerden gisteren lauw. De nadruk moet voor hen op preventie liggen. De Gentse gynaecologe en SP.A-senatrice Marleen Temmerman vindt dat de discussie sowieso gevoerd kan worden. 'Voor alle duidelijkheid: we hebben een goede abortuswetgeving. En de aanpak is de juiste. De focus ligt op preventie, abortus wordt toegepast waar nodig. Ik pleit voor een seminarie waar, buiten alle emotionaliteit om, bekeken wordt hoe vaak precies wordt doorverwezen naar het buitenland.' Is dat cijfer significant, dan kan een verlenging van de termijn overwogen worden, aldus Temmerman.

Wat ook aandacht verdient, is de wettelijk verplichte termijn van zes dagen tussen het eerste gesprek en de uitvoering van de abortus, vindt Temmerman. 'Die bedenktijd is vaak nuttig: niet iedereen die bij een centrum of ziekenhuis aanklopt voor abortus, laat die ook uitvoeren. Maar als een vrouw in de twaalfde week binnenkomt omdat ze dan pas weet dat ze zwanger

is – en dat gebeurt – kunnen die zes dagen voor problemen zorgen. Ook hier moet bekeken worden hoe vaak dat gebeurt.'

Temmerman is ook voorstander van een wettelijk kader waarbinnen ziekenhuizen kunnen werken. 'Vrouwen die na de twaalfde week een abortus wensen, komen sowieso in ziekenhuizen terecht.' Afgezien van behoorlijk vage wettelijke bepalingen, zijn er geen strikte regels die bepalen wanneer abortus dan wel en niet kan. 'Er bestaat niet zoiets als een lijstje met aandoeningen, en dat is ook niet haalbaar of wenselijk. Maar in het UZ Gent hebben we zelf een ethische commissie samengesteld die bij meerderheid beslist over individuele gevallen. Die commissie telt veel leden, waardoor ze niet altijd bijeengeroepen kan worden. Daarom richtten we ook een subcommissie op met vier specialisten. Die moet unaniem goedkeuring geven voor een abortus; één neen betekent dat het niet gebeurt. Is dat wettelijk? Misschien soms niet, maar we willen tonen dat we er ernstig mee bezig zijn. Een wettelijk kader omtrent onder meer dergelijke commissies zou goed zijn.'